

ICHUS
ANKARA

4TH INTERNATIONAL CONGRESS OF HUMAN STUDIES

**Full Text
Booklet**

4thInternational

Congress of Human Studies

Abstracts Booklet

10-11 Dec 2021

Ankara/Turkey

ICHUS

All Rights Reserved

It may not be reproduced in any way without the written permission of the publisher and the editor,
except for short excerpts for promotion by reference.

ISBN:

1st Edition

2021

4thInternational Congress of Human Studies Abstracts Booklet

Support and Development of Science Association Publications pursuant to the law of intellectual
and artistic works, it may not be quoted, copied, reproduced or published in any way without written
permission.

Editor

Meryem BULUT

Zeynel KARACAGİL

Publisher

Support and Development of Science Association Publications

---Bidge Publications---

Certificate No: 46367

Oğuzlar Mahallesi 1397 Cadde No:11/1 Çankaya Ankara

bidgeyayin@gmail.com

4TH INTERNATIONAL CONGRESS OF HUMAN STUDIES

ISBN:NNNN-NNNN

SCIENTIFIC COMMITTEE

Prof. Dr. Abdullah IŞIKLAR – Bursa Teknik Üniversitesi

Prof. Dr. Ali Abişev – Kazakh Economic University

Prof. Dr. Ali Acar – Selçuk Üniversitesi

Prof. Dr. Arzu Şener – Hacettepe Üniversitesi

Prof. Dr. Ayşe Nur TEKMEK – Ankara Üniversitesi

Prof. Dr. Bayram Kaya – Giresun Üniversitesi

Prof. Dr. Birsnel ORUÇ ASLAN – Balıkesir Üniversitesi

Prof. Dr. Doğan GÜRSOY – Washington State University

Prof. Dr. Ekrem Erdem – Erciyes Üniversitesi

Prof. Dr. Erol Yıldız – Universität Klagenfurt

Prof. Dr. Esin Derinsu Dayı – Atatürk Üniversitesi

Prof. Dr. Esmâ Reyhan – Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Prof. Dr. Ferit İZCİ – Van Yüzüncüyıl Üniversitesi

Prof. Dr. Fevzi OKUMUŞ – University of Central Florida

Prof. Dr. Füsün TOPSÜMER – Ege Üniversitesi

Prof. Dr. Gülay GÜNAY – Karabük Üniversitesi

Prof. Dr. Gülay Öğün – Marmara Üniversitesi

Prof. Dr. Güven ŞAHİN – Marmara Üniversitesi

Prof. Dr. Hacı-Halil USLUCAN – University Duisburg-Essen

Prof. Dr. Haluk TANRIVERDİ – İstanbul Üniversitesi

Prof. Dr. Haluk Ünal – University of Maryland

Prof. Dr. Hasan Ali Şahin – Erciyes Üniversitesi

Prof. Dr. Hasan Bahar – Selçuk Üniversitesi

Prof. Dr. Hasan Baski KARADENİZ – Dumlupınar Üniversitesi

Prof. Dr. Hüseyin Odabaşı – Çankırı Karatekin Üniversitesi

4TH INTERNATIONAL CONGRESS OF HUMAN STUDIES

ISBN:NNNN-NNNN

Prof. Dr. İbrahim TELLİOĞLU – Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Prof. Dr. İrfan ALBAYRAK – Ankara Üniversitesi

Prof. Dr. Kemal Silay – Indiana University

Prof. Dr. Kemalettin KUZUCU – Marmara Üniversitesi

Prof. Dr. Kenan İNAN – Karadeniz Teknik Üniversitesi

Prof. Dr. Kubatbek TABALDİEV – Kırgız Devlet Üniversitesi

Prof. Dr. L. Gürkan GÖKÇEK – Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

Prof. Dr. Mehmet KARAOSMANOĞLU – Atatürk Üniversitesi

Prof. Dr. Mehmet TAŞPINAR – Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Mehmet TEZCAN – Bursa Uludağ Üniversitesi

Prof. Dr. Muhammed Şevki AYDIN – Erciyes Üniversitesi

Prof. Dr. Murat Hançer – University of Central Florida

Prof. Dr. Mustafa KOÇ – Ryerson University

Prof. Dr. Naim Kapucu – University of Central Florida

Prof. Dr. Necla YILDIRIM – Ankara Üniversitesi

Prof. Dr. Rafet Çavuşoğlu – Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

Prof. Dr. Reza Hejebri NOBARİ – Tarbiat Modares University

Prof. Dr. Salih Çeçen – Ankara Üniversitesi

Prof. Dr. Sebahattin BAYRAM – Ankara Üniversitesi

Prof. Dr. Sedat Cerci – Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi

Prof. Dr. Selma Tozanlı – Institut Agronomique Méditerranéen de Montpellier

Prof. Dr. Yener Altunbaş – Bangor University

REVIEWER COMMITTEE

Ali Öge – Necmettin Erbakan Üniversitesi

Asem Hamdy Ahmed Abdelghany – Balıkesir Üniversitesi

4TH INTERNATIONAL CONGRESS OF HUMAN STUDIES

ISBN:NNNN-NNNN

- Aysun – Türe Yılmaz – Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Ayşegül Sili Kalem – Necmettin Erbakan Üniversitesi
Ayten Kiriş Avaroğulları – Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Ceren Aksoy Sugiyama – Ankara Üniversitesi
Cevriye Demir Güneş – Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Duygu İşpınar Akçayoğlu – Adana Bilim ve Teknoloji Üniversitesi
Eda Oruç Erdoğan – Akdeniz Üniversitesi
Erdoğan Buruldağ – Çankırı Karatekin Üniversitesi
Erhan Şensoy – Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Ersin – Kanat – Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi
Fatih Ayhan – Bandırma Onyedli Eylül Üniversitesi
Fatma Gürses – Düzce Üniversitesi
Gizem Kartal – Ankara Üniversitesi
Gültekin Kamil Birlik – Atılım Üniversitesi
Güzin Yasemin Tuncay – Çankırı Karatekin Üniversitesi
Handan Belli – İnönü Üniversitesi
Hanifi Biber – Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Hilal Kahveci – Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi
Jale Özata Dirlikyapan – Ankara Üniversitesi
Kerem Hepdeniz – Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Lokman Taşkesenlioğlu – Giresun Üniversitesi
Mesut Atasever – Uşak Üniversitesi
Murat Polat – Muş Alparslan Üniversitesi
Musa Atgür – Necmettin Erbakan Üniversitesi
Mustafa Güleç – Ankara Üniversitesi
Muzaffer Şahin – Gazi Üniversitesi
Nehir Varol – Ankara Üniversitesi

4TH INTERNATIONAL CONGRESS OF HUMAN STUDIES

ISBN:NNNN-NNNN

Nevin Göksal – Polis Akademisi

Özay Önal – Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi

Rasim Berker Bank – Giresun Üniversitesi

Rumeysa Akgün – Kırıkkale Üniversitesi

Sengün Meltem Acar-Keskin – Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Sıdika Arlı – Ardahan Üniversitesi

Sibel Akgün – Sakarya Üniversitesi

Şeyda Büyükcan Sayılır – Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

Tilda Saydı – Aydın Adnan Menderes Üniversitesi

Ümran Türkyılmaz – Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Vidan Hilal Akçay – Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Yasemin Sağlam Kaya – Hacettepe Üniversitesi

Zeynep Ergen Işıklar – Selçuk Üniversitesi

ORGANIZING BOARD

Association for Support and Development of Science

ICHUS

Contents

Dijital Ebeveynlik ile İlgili Olarak Yapılan Çalışmaların İncelenmesi.....	11
Nesrin HARK SÖYLEMEZ.....	11
Türkiye’de ve Dünya’da Sosyal Bilimler Eğitimi Disiplini Olarak Tarih Eğitiminin Tarihi ve Rolü ...	26
Elçin SÜLEYMANOV.....	26
Borsa İstanbul (BİST)’da İşlem Gören Sigorta Şirketlerinin CRITIC Ağırlıklandırma, TOPSIS ve ARAS Yöntemleri ile Finansal Performanslarının Değerlendirilmesi.....	34
İbrahim GÖRMÜŞ.....	34
Üniversite Öğrencilerinin Üniversite/Bölüm Tercih Nedenleri ve Geleceğe İlişkin Düşünceleri: Ordu Üniversitesi Öğrencileri Örneği.....	61
Sebiha KABLAY.....	61
Tanburi Cemil Bey’in Hayatı ve Müziğimize Getirdiği Yenilikler	84
Elif Zişan TÜRKMEN.....	84
Mobil Flörtün Psikolojisi	105
Zeynep KÜLAHLI.....	105
Habib ERENŞOY	105
İçsel Çalışan Modeller Ve Romantik İlişkilerde Bağlanma	115
Kağan Mert DEMİREL	115
Latife SÜRSAVUR.....	115
Teknoloji ile Geliştirilmiş Bedensel Modifikasyonların Günümüz Sanatındaki Yansımaları.....	124
Arif ÇEKDERİ.....	124
Günümüz Seramik Teknolojisinin, Bir Restorasyon Projesi Olarak Biyoçeşitliliğin Sürdürülebilirliğine Katkısı.....	142
Gamze GÖRGÜNAY.....	142
93 Harbi’nde İnsani Yardım Örneği: Milletlerarası Muhacirlere Yardım Komitesi.....	152
İlksen DILMAÇ.....	152
Pers (Akhaimenid) Hükümdarlık Sembolleri	168
Muzaffer DURAN.....	168
Sanko Üniversitesi Tıp Fakültesi Böbrek Nakli Deneyimleri.....	180
Kenan DEMİRBAKAN.....	180

4TH INTERNATIONAL CONGRESS OF HUMAN STUDIES

ISBN:NNNN-NNNN

Çağdaş Kamu Yönetimi Teorilerinde Yeni Bir Tartışma: Uluslararası Kamu Yönetimi.....	185
Cantürk CANER	185
Covid-19 Pandemisi Kapsamında Maske Takmaya Direnme ve Bundan Kaynaklanabilecek Ceza Sorumluluğu.....	197
Recep DOĞAN	197
Danıştay Kararları Işığında Türk Vergi Hukukunda Vergi Hataları ve Hukuki Uyuşmazlığın Değerlendirilmesi	207
Ali SAKLAN	207
Looking the Gender Equality in Higher Education in Turkey: Good Practices and Good Examples	216
Melek KAYMAZ MERT	216
Bir Teori Olarak Necip Fazıl Kısakürek'in Büyük Doğu İdeali.....	226
Meltem SALİMOĞLU	226
Basılı Reklam Üretiminde Yaratıcı Strateji Oluşturma.....	240
Kamile ELMASOĞLU.....	240
Comparison of Imagery Styles of Footballers.....	253
Can GÖKTAŞ.....	253
Osman İMAMOĞLU.....	253
Görme Engelli Futbolcuların Yeni Tip Korona Virüse (Covid 19) Yakalanma Kaygısının İncelenmesi An	259
Fatih Mehmet ÇAKIRTAŞ.....	259
Mehmet ÇEBİ.....	259

ICHUS

Teknoloji ile Geliştirilmiş Bedensel Modifikasyonların Günümüz Sanatındaki Yansımaları

Arif ÇEKDERİ¹

Öz

Tarih boyunca, insanın kendi bedenini arzuladığı şekilde denetlemek ve değiştirmek amacıyla geliştirdiği düzenli müdahaleler gözlemlenmiştir. Birçok örneği gösterilebilecek bu müdahaleler bedensel modifikasyonlar olarak tanımlanabilir. Piercing takma operasyonlarıyla bedene geçirilen kancalarla çeşitli şekillerde asılma olarak tanımlanabilecek beden süspansiyonları, farklı kültürlerle ait kabile dövme ve deri altına yerleştirilen implantlar gibi bedensel modifikasyon örnekleri, tarihsel süreçte işlevlerinin farklılaşmasına rağmen varlıklarını hala sürdürmektedirler. Günümüzde bahsi geçen bedensel müdahaleler, bireyselliğin alışılmamış şekillerde dışavurumları olarak kabul edilseler de kültürel başvurularını hala koruyabilmektedirler. İçinde yaşadıkları toplumun normallik kabulleriyle yetinmeyen bireyler, kendilerini yeniden tanımlamak için modifikasyonları deneyimleyebilmektedirler. Bazen kendilerini yakın gördükleri alt kültürü temsil eden sembollerini dövme gibi yöntemlerle bedenlerine dahil ederlerken, bazen de modifikasyonların ilk defa ortaya çıktıkları kültürlerdeki dinsel ayinlerini de deneyimleyerek, edindikleri kişisel bilgilerin ışığında kimlik arayışlarına devam etmektedirler. Modern İnkeller Hareketi'nin kurucusu Fakir Musafar'ın çalışmalarından başlayarak, medikal gereçlerle deri altı implantları gerçekleştiren ve yaygınlaşmasına katkıda bulunan Steve Haworth'a kadar ilerleyen süreçte ortaya çıkan bu tarz örnekler bir tartışma zeminini de açmıştır. Bu zemin günümüzde gelişen teknolojinin sağladığı imkanlarla yeni bir alana yükselmiştir. Bu kültürel birikimin sağladığı zenginlik, 20. Yüzyılın sonlarından itibaren başlayan belirli sanatsal hareketlerin ifade biçimleri için farklı medyumlar sağlamıştır. Siborg Sanatı, Transhümanist ve Posthümanist sanat gibi akımların üretim biçimleri, postmodern bir tavırla geçmişten gelen bu birikimi, teknoloji ile yeniden yorumlayarak, yeni kimlik tanımları geliştirmektedirler. Bu çalışmada, kültürel geçmişe sahip modifikasyon yöntemlerini teknoloji ile geliştirerek üretimlerde bulunan sanatçılar incelenecektir. Örnek gösterilen sanatçıların motivasyonları üzerinden, günümüz sanatının evrileceği yön konusunda fikir edinmek amaçlanmaktadır.

Keywords: Bedensel Modifikasyon, Transhümanizm, Posthümanizm, Siborg Sanatı, Beden Sanatı

¹ Sanatta Yeterlik, Herhangi bir kuruma bağlı değil, Orcid: 0000-0002-6977-136X

Giriş

İnsan türü, doğada ortaya çıktığı ilk günden beri, hayatta kalabilmek için etrafını saran tehditlerle mücadele etmiştir. Bu çaba sürerken, diğer türdeşleriyle bir arada olmanın sağladığı güvenlik hissinden dolayı topluluk halinde yaşamaya geçmiştir. Bu yaşam tarzının sağladığı güç birliği avantajını keşfettikten sonra ise bireyler arası iletişim ve iş bölümü daha da artmıştır. İnsan böylece doğanın tehlikelerinden özgürleşmeye başlar. Bu süreçte, gelişen toplumsal yapının sürebilmesi için bireylerin karşılıklı beklentileriyle şekillenen bazı kurallar ortaya çıkmıştır. Yazılı ve yazılı olmayan bu kuralların insan davranışlarını şekillendirdiğini söyleyebiliriz.

Toplumsal beklentileri karşılamak için uyulan bu kuralların alt başlıklarından birisine bedene yapılan fiziksel müdahaleleri örnek gösterebiliriz. Kural koyucular olan din, ideoloji, siyasi iktidar gibi oluşumlar, denetimlerini sağlamak için insan bedenlerini şekillendirirler. Bu doğrultuda, bireyler bazen mecbur kaldıkları için bazen de kendi rızalarıyla bedenlerini bu denetim mekanizmalarının somut sembolleri haline getirebilmektedirler. Bu çalışmada ise bedene müdahale konusu, her hangi bir yaptırım gücü tarafından bireylerin davranışlarının disipline edilerek düzenlenmesi durumundan farklı olarak doğrudan fiziksel şekillendirmeler boyutuyla ele alınacaktır. Modifikasyon tanımı kapsamına giren bu hareketler kendi bağlamları içerisinde zaten sanat olarak tanımlanmaktadırlar. Bu metinde, tarihsel bir geçmişe sahip olan modifikasyonların, uygulama aşamasında teknoloji ile bütünleşen biçimleri arasında, çağdaş sanatın üretim biçimlerine yeni bir sergileme alanı açan örnekler ele alınacaktır.

Yöntem

Bu metinde modifikasyonların tanımı yapılarak, tarihsel ve kültürel bir geçmişe sahip örnekler ele alınacaktır. Ele alınan örneklerin günümüz koşullarında teknoloji ile desteklenerek yeni bir anlam kazanan karşılıkları incelenecek, bu örneklerin sanatçıların görüşlerine yer verilecektir.

Modifikasyonun Tanımı

Modifikasyon en temel anlamıyla değişim, değişke demektir (<https://sozluk.gov.tr/>, 2021). Bu anlamıyla terim, kavramların her zamanki hallerinde sahip oldukları olmazsa olmaz belirleyicilerinden farklı özelliklere sahip olmaları durumuna işaret eder. Terim felsefe ve sosyoloji alanında kullanılsa da biyoloji alanındaki kullanımıyla benimsenmiş ve buradaki kullanımıyla tanımlayıcı olmaktadır. Biyoloji boyutuyla “Modifikasyonlar, fiziksel çevrenin etkisiyle ortaya çıkan ve bireyin dış görünüşünde (fenotip) etkili olan kalıtsal olmayan karakterlerdir” (Özbudun ve Uysal, 2012: 36). Modifikasyonlar genleri etkileyerek kalıtsal boyutta bir değişim yaratmadıkları için birey bazında sınırlıdır. Kalıtsal kökenli olmayan bu modifikasyonlara, beyaz tenli insanların fazla güneş altında tenlerinin bronzlaşması ya da ağır iş veya egzersizle kasların güçlenmesi gibi örnekler gösterilebilir. Çevresel etkiler artık sadece doğa koşulları ile sınırlandıramayacağı için toplum etkisi de modifikasyonları yönlendirebilmektedir. İnsan bedeni, dahil olduğu grupların norm ve değerlerinden de derinden etkilenmekte ve bunu bedeni

ile yansıtmaktadır. Böylece modifikasyonlar kültürel bir boyutta kazanmış olurlar. İkel toplumlarda gözlemlenen bedeni yakarak, keserek ya da delerek şekillendirmeler gibi günümüzde de sürdürülen dövmele, deri altı implantlar, küpe ve piercingler bu bağlamda ele alınabilir. Günümüzde tıbbi müdahaleler ve estetik operasyonları gibi bir çok örnek de konuya dahil edilebilir. Bu boyutuyla coğrafya ve zamana yayılan modifikasyon konusu bir hayli geniş bir başlıktır. Bugün artık, “Beden modifikasyonları, artan yaygınlıkları ve diğer insan tanımlama yöntemleri (görsel, patolojik veya travmaya dayalı tanımlama gibi) üzerindeki etkileri nedeniyle potansiyel olarak insan kimliğinin önemli bir yönüdür; tanımlama bağlamında mücevher ve ilişkili eserler olarak değere sahip olabilirler ve potansiyel olarak benzersiz tanımlayıcılar olabilirler” (Thompson and Black, 2007: 379).

Resim 1 – Güney Doğu Asyada Burmalı (Myanmar) Kayan Lavhi Kadını

Resim 2 – Japon İrezumi Dövmeli bir Erkek Sırtı

Modifikasyonlar, toplumsal bağların devamlılığı söz konusu olduğunda, dinsel boyutu olan ritüellerin bir parçası olabilirler. Bu ritüellerin, doğanın durumları ile ilişkilendirilen çile ile arınma ve güçlenme gibi işlevsel boyutları vardır. Bu şekilde anlam yüklenince, modifikasyonlar bir bakıma, ritüeller içerisinde tekrarlanan davranışları sembolleştirerek, bireylerin bedenlerine dahil eder. Konunun daha iyi anlaşılması için ritüel ve beden ilişkisinin antropolojik boyutu ele alınabilir. Bu konuda Christoph Wulf, *Tarihsel Kültürel Antropoloji* isimli kitabında ritüel konusunu ele alır. Wulf'a göre;

Ritüellerin ve ritüelleştirmenin edimsel karakteri kültürün yaratımında, muhafaza edilmesinde, değişiminde ve bir sonraki nesile aktarımında önemli bir rol oynar. Söylemin aksine, onların bedensel yanı da etkili hale gelmelerine muazzam biçimde katkıda bulunur. Ritüeller, insan bedeninin sembolik olarak kodlanmış sahnelenmesi ve ediminden

sonuçlanırlar. Ritüel düzenlemesi, her katılımcı tarafından farklı yorumlansa da, bir aidiyet hissi yaratır. Ritüellerin bedensel sahnelenmesi ve edimi olmadan ne ortak tecrübe ne de onların toplumsal doğası açılabilir. ... Normatif standartları ve değerleri, ritüel katılımcılarının bedenlerine kaydederler (Wulf, 2009: 189).

Beden Süspansiyonları'nın Kökeni: Okipa Ritüeli

Ritüel kapsamında uygulanan modifikasyon değeri taşıyan uygulamalara beden süspansiyonları örnek gösterilebilir. Beden süspansiyonlarının kökeni Güney Hindistan kökenli Tamil Kavadi bağışlanma festivali ve Kuzey Amerika Kızılderililerinin O-kee-pa (Okipa) ritüellerine dayandırılır. (Thompson and Black, 2007: 397). Kızılderililerin Okipa Ritüeli, metin bağlamında ele alınan sanatçının arka planında daha fazla yer aldığı için bu ritüele kısaca değinmek yerinde olacaktır. Okipa ritüeli Kuzey Dakotalı Mandan Kabilesi (Kabilenin kendi adlandırmaları ile Nu-mah-M-kee), savaşçılarının yıllık dini törenlerinin bir parçasıdır. Okipa, kısaca savaşçının derisinin kesici aletlerle delinerek, deliklerden geçirilen iplerle, çadırın tavanından sarkıtılarak havada asılı kalması olarak tanımlanabilir. Bu ritüel hakkındaki bilgiler Amerikalı gezgin ve ressam George Catlin'in kayıtları ve çizimleri yoluyla edinilir. Araştırmacı bir kişilik olan Catlin, 1832 yılında yukarı Missouri'de konumlanan Mandan Köyüne bir ziyaret gerçekleştirmiştir. Bu ziyareti sırasındaki tecrübelerini yansıttığı, *O-kee-pa: A Religious Ceremony of the Mandans* isimli çalışmasında kabilenin dinsel inançlarına ve söylencelerine değinmektedir. Her yıl Mandan Takvimine göre belirlenen tarihlerde, dört gün süren etkinlik, bir çeşit Nuh Tufanı söylencesinin anması ve kabilenin besin kaynaklarından birisi olan bufalolara atfedilen boğa dansı seramonilerini içermektedir. Bu seramonilerin yanında, etkinlik sonunda, erkeklik çağına gelen gençlerin oldukça acı dolu yetişkinliğe kabul törenleri de sahnelenmektedir. Catlin'in aktardığına göre bu törende adayların "dört gün, dört gece yemelerine, içmelerine ve uyumalarına izin verilmez"(Catlin, 1832: 15). Adayların zorlu hazırlık süreci, boğa dansının, ayılar, kartallar ve sürüngenler gibi başka hayvanları da içeren, kendi içerisinde anlamları olan bölümleriyle devam eder. Gençlerin çekecekleri acıyı arttırmayı amaçlayan bu aşamadan sonra dördüncü günde seremoni gerçekleşir. Catlin, bahsi geçen kitabında, Okipa sürecinin nasıl gerçekleştiğini detaylı bir şekilde aktarır. İki şamanın yürüttüğü operasyonda bıçaklar her kolda, dirseğin üstünden ve altından, her bacadan dizin üstünden ve altından, ve ayrıca her memede ve her bir omuzda derinin altından geçmektedir (Catlin, 1832: 26). Asılma sürecinin yanında, adayların mümkün olan en acılı şekilde bu süreci tamamlamaları için yaralarına tutturulan bufalo kafatasları ağırlıklar gibi ürkütücü ayrıntılar da mevcuttur. Adaylar acıdan bayıldıklarında sona eren asılma ritüeli, son yarış olarak adlandırılan bir diğer acılı ritüel ile devam eder. Bu yarışta da, asılma ritüelini atlatabilen adaylar, üzerlerinde, yaralarına tutturulan bufalo kafatasları hala çıkarılmamışken koşarak birbirleriyle rekabet ederler. Günümüz toplumunun düşünce yapıları ile anlam verilmesi oldukça güç bu geleneksel uygulamalar için önyargısız ve dolaysız bir değerlendirme ile en güçlünün belirlendiği bir çeşit saygınlık kazanma ve topluluğa kendini kabul ettirme eğilimi olarak yorumlayabiliriz. Catlin'in aktarımıyla da, Okipa süreci savaşçılar için; "...bu sahneyi seyreden şeflerinin de, onların karşılaştırmalı bedensel

güçlerinin yanında çoğu kızılderili savaşçının başına gelen yoksunluk ve acıya dayanma yeteneklerine karar vermelerini sağlıyordu. Böylece, genç erkekler arasında kimin aşırı mecburiyetler içindeyken bir savaşçı gruba en iyi şekilde liderlik edebileceğine karar verebiliyorlardı ” (Catlin, 1832: 9). Catlin ritüelin savaşçıların bedenlerinde bıraktığı değişimlere de değinir; Catlin’in aktardığına göre; “Muhtemelen şaman olan bu iki adamın bedenleri, elleri ve ayakları siyah, kırmızıya boyanmışlardı; ve genç erkeklerin onlara yaralarını kimin verdiğini asla bilmemeleri için; maske takarlardı ve onların üzerinde bedenleri ve uzuvları, aynı çileden geçtiklerinin kanıtı olarak, taşıdıkları yaraları boya ile bariz bir şekilde işaretlemişlerdi ” (Catlin, 1832: 26). Okipa, ritüel değerinin yanında uygulanış biçimi ve bedende bıraktığı kalıcı izler bakımından modifikasyon sınıfına alınabilir. Bu şaşırtıcı gelenek günümüzde de bu tarz uygulamalara ilgi duyan kişilere esin kaynağı olmuştur.

Resim 3 - George Catlin, O-kee-pa: A Religious Ceremony of the Mandans, Plate X

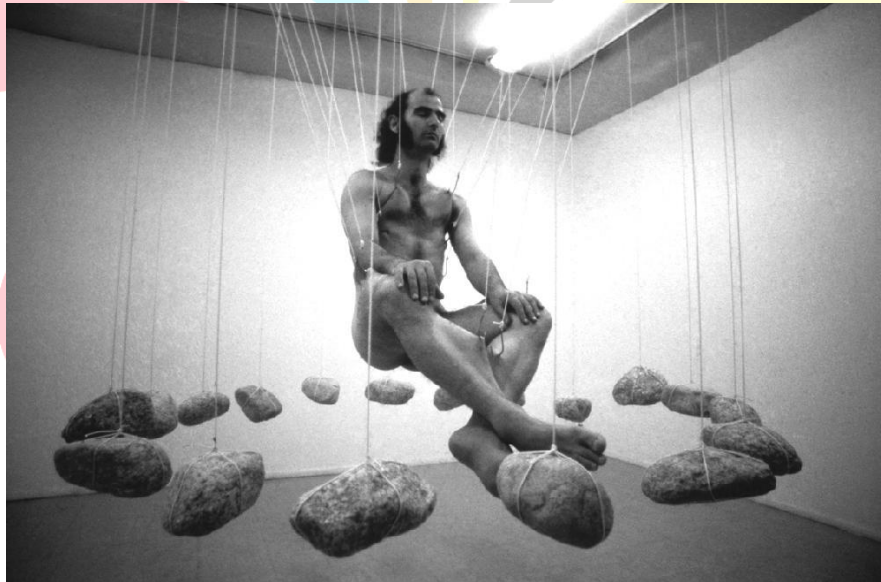
Modern İlkeller Hareketi ve Modifikasyonların Yaygınlaşması

Katlanılması güç acı ile bedeli ödenerek taşımaya hak kazanılan yara izleri, kuşkusuz ki taşıyanına topluluk içinde saygınlık kazandırmaktadır. Günümüzde, Okipa izleri gibi bedene işlenen diğer sembollerde, arka planlarında bulunan ritüel hikayelerinden dolayı, taşıyanlarına ait oldukları gruplara yönelik, referanslar verirler. Sembolün kaynağı olan kültür artık günümüzde var olmasa bile, sembolün derinliğinden dolayı, sembolü sahiplenenlerin kimliklerinin tamamlayıcısı olurlar. Kimlik arayışını bu şekilde geçmiş kültürlere yönelik başvurular ile tamamlamaya çalışma eğilimi, bir boyutuyla postmodernist bir tavidir. Özellikle İkinci Dünya Savaşı ve Kore Savaşından sonra modernizmin değerlerinin yarattığı hayal kırıklıkları bireyleri yeni arayışlara yöneltmiştir. Bu koşullarda modernizmin bir değeri olarak yeni olanı savunan ilerici anlayışa karşı, geçmiş ve batılı olmayan toplumların kültürleri de değer kazanmıştır. Bedensel Modifikasyonların günümüz toplumunda yaygınlık kazanmasına katkıda bulunan hareketlerden birisi olarak, bahsi geçen tavra sahip olan, *Modern İlkeller Hareketi*ni bu bağlamda örnek gösterebiliriz. Bu hareketin önde gelen figürlerinden olan Fakir Musafar ismiyle bilinen Roland Loomis de piercingler ve kendi belini incelten daraltıcı korselerin yanında, Okipa Ritüelini günümüze adapta etmiştir. “Modern primitif kavramını yaratan Musafar bu kavramı hayata zihni üzerinden değil, bedeni üzerinden yaklaşan, ilkel içgüdüleriyle hareket eden ve yerli kabile kültürlerinde olduğu gibi, bedenini iç dünyasından yola çıkararak dövme, piercing uygulamalarıyla üzerinde izler bırakarak dönüştüren kabileden-olmayan kişi olarak açıklar” (Darıcioğlu, 2018: 9). 1930 yılında, Güney Dakota’da Kızılderililer için ayrılmış yaşam alanında doğan Musafar, antropolojik açıdan bir ilgi ile, çevresindeki yerliler ile etkileşime geçerek, yerlilerin ritüelleri hakkında araştırmalar yapmıştır. Aynı zamanda, kendi ruhsal arayışlarıyla da ilişkilendirilebilen bu çalışmalar sonucunda modifikasyonları deneyimlemiştir. 1960’lı yıllarda deneyimlediği Okipa Ritüelini 1980’li yıllarda tekrar deneyimler. “Bu pozisyonda Musafar’ın dış mekan ortamında göğsünden çengellerle sarkan bir görüntüsü, Modern İlkeller Dergisinin kapak fotoğrafı olur (1989) ve böylece ona ve özellikle performansa, ikonik bir statü kazandırır (Thomas, 2017: 178).”

Fakir Musafar’da artık Okipa, Beden Süspansiyonlarına dönüşmeye başlar. Bu adaptasyon sürecinde, deriyi delme işlemleri steril piercing yöntemleri ile gerçekleştirilir ve deriye takılan kamaların yerini kancalar alır. Beden Süspansiyonları, Stelarc’ın 1980’li yıllarda gerçekleştirdiği, köpek balığı kancaları ile asılma performanslarıyla, 1960’lı yıllarda yaygınlık kazanan, bedenin değişkenlerini zorlama eğilimlerini sınıra ulaştırır. Bu deneyimlerdeki, uç bir duygu olan acı ile birlikte, hayatta olma algısının genişlediğini söyleyebiliriz. Kişinin bedeni ile kurduğu bu ilişki üzerinden kendilik bilinci artmıştır. Bireyselliğin bu şekilde açığa çıkması ile birlikte, beden üzerinde hak iddia eden politik güçlerin yöntemleri artık daha fazla sorguya açık hale gelir. Bununla birlikte, insan bedeninin de sınırları olan kırılabilir bir yapı olduğu görüşü ön plana çıkacaktır. Bu noktadan sonra teknolojik eklentiler ile birlikte bedenin sınırlarının ve yeteneklerinin genişletildiği denemelerin sayısında artış gözlenir. Bu noktada hem teoride hem de uygulama da modifikasyonlara dair bilgi birikimi önem kazanacaktır.

Resim 4 – Fakir Musafar, 1982

Resim 5 – Stelarc

Body Hacking ve Danse NeurAle

Modifikasyonların uygulama kısmındaki teknik becerilerin değerinden ve sunum aşamasındaki performans niteliklerinden dolayı sanatsallıkları tartışılmaz. Bununla birlikte, bu metin içerisinde, modifikasyonları çağdaş sanatın sunum yöntemlerini kullanarak bir diğer düzleme taşıyan sanatçılara ve çalışmalarından örneklere yer verilecektir. Bu sanatçılara örnek olarak Lukas Zpira ve “*Danse NeurAle*” ismini verdiği asılma süspansiyonları gösterilebilir. Bedeni zaten bir tür makine olarak gördüğünü ve hibridizasyon fikri etrafında çalıştığından bahseden Fransız Sanatçı, kendi çalışmalarını tanımlamak için “*Body Hacking*” ya da “*Body Hactivism*” terimini kullanır. (Manfredi, 2021, paragraf 2) Body Hactivism hakkında daha fazla fikir edinmek için sanatçının Dose Magazinin kendisi ile yaptığı röportajda terim hakkındaki açıklamalarına bakılabilir;

Elbette bu uygulamalarda bazı ritüelistik unsurlar bulunabilir, ancak zamanımıza uygun olmayan ataların inançlarını “ödünc almak” veya “uygulamak” yerine kendi ayinlerimizi yarattığımızı görmeyi tercih ederim. Tekno-tıbbi keşiflerin önümüze çıktığı ve bize dayatılan bu teknolojilerin bazıları üzerinde çok az bilgi ve kontrole sahip olduğumuz bir çağda yaşıyoruz. Beden hactivizmi, toplumumuzun karşı karşıya olduğu dönüşüm seçenekleriyle ilgili seçim özgürlüğünü sorgular ve bireysel çıkara karşı kolektif çıkar kavramını yeniden değerlendirir (Dose Magazine, 2012, paragraf 3).

Transhumanizm, Posthumanizm ve Siberpunk gibi akımlardan izler taşıyan Body Hactivism düşüncesi de modifikasyon fikrini geçmiş ile bağlarından ayırarak, var olan şartlara göre yeniden anlam kazandırmaya çalışır. Modifikasyon düşüncesinin anlamı bu şekilde değişim geçirirken, sanatçı 2000 yılında Arizona’da, deri altı ve deri üstü implantların popülerleştirilmesine katkıda bulunan Steve Haworth’ın ekibinin yardımlarıyla ilk süspansiyonunu gerçekleştirir. 2006 yılında, kötü bir deneyim olarak tanımladığı göğüsten asılma süspansiyonundan sonra ise Haworth’ın ekibinde yer alan bir Amerikan yerlisinin, sonradan sanatçının deneyimini dönüştürecek olan yardım önerisini kabul eder (Manfredi, 2021, paragraf 5). Sanatçı, Excel’den Federica Manfredi’nin kendisi ile yaptığı röportajda bu konudaki görüşlerini şu şekilde ifade eder; “Bu deneyim bana ihtiyacın olan her şeyin başkalarında değil, kendi içinde olduğunu fark ettirdi. Bana oruç tutturarak, içime bakmamı sağladı” (Manfredi, 2021, paragraf 7). Şamanik bir boyuta sahip bu tarz uygulamalar fiziksel koşulların zorluğunu yapay yolla arttırarak, bilinci uç noktalara ulaştırmayı hedeflemektedirler. Ulaşılan bu noktadaki aydınlanma kişinin kendisine bakış açısını da değiştirebilmektedir. Lukas Zpira’nın ifadesiyle “Örneğin, askıya alma sırasında yaşanan acı, kendi kendine neden olur ve amacı, açıkça bazı olumsuz etkilerle katlanılması gereken bir hastalığın istemsiz olarak neden olduğu ağrının aksine, olumlu bir hedefe ulaşmak için vücudun sınırlarını aşmaktır” (Dose Magazine, 2012, paragraf 6).

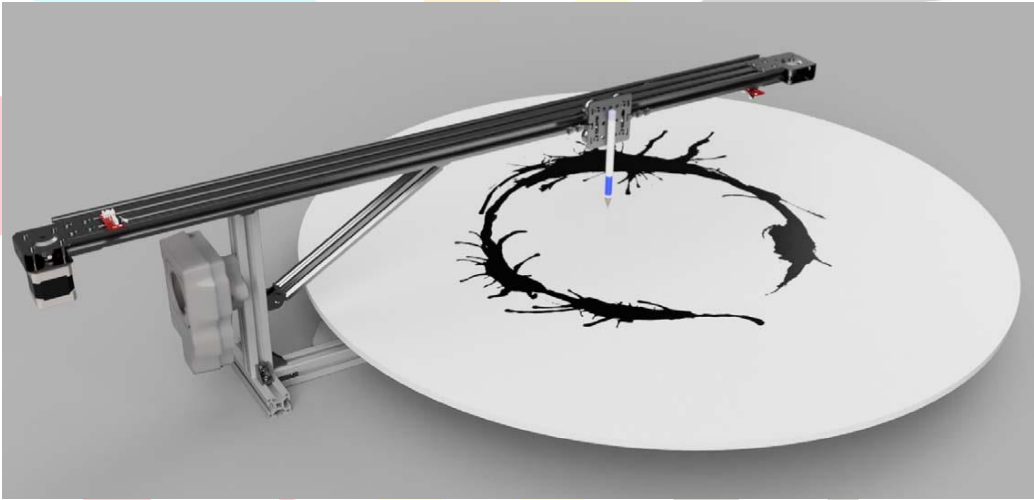

Resim 6 - Lukas Zpira, Danse NeurAle

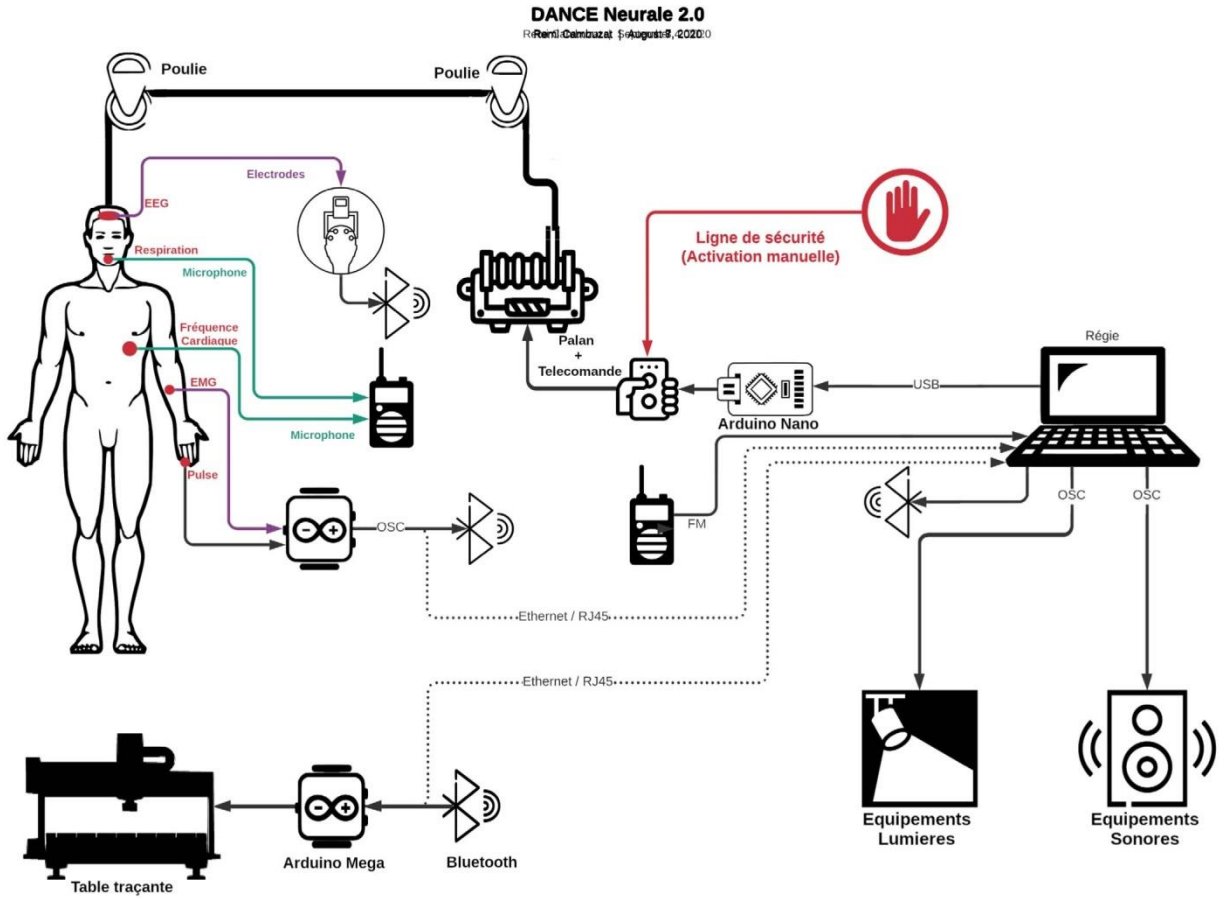
Sanatçı, 2011 yılında başladığı, Danse NeurAle isimli performanslarında, süspansiyonlar gerçekleşirken, eş zamanlı olarak kendi beyin dalgaları, kalp atışları, nefes ve beden ısısı gibi bedensel hareketleri görselleştirerek sanat eseri olarak sunar. Bu performansta, EEG mekanizması, geliştirilmiş mikrofon ve stetoskop gibi araçlar kullanılarak izlenen beden hareketleri, bilgisayara gönderilerek, bir yazılım aracılığıyla ses ve görüntüye dönüştürülür. Performansın 2011 yılındaki ilk versiyonunda Zpira'ya Stefano Moscardini ve Enrico Viola'dan oluşan İtalyan hacker grubu Specter teknik destek sağlar. Enrico Viola'nın ifadesiyle, "...vinç Lucas'ın etini çekmeye başladığında, nörolojik bir tepki üretir ve biyomekanik bir geri bildirim dönüşür: kendi EEG grafikleriyle yapılan iki büyük kanat omuzlarından çıkar, çırpıma ve vücudunu yerden kaldırmaya başlar" (Danse NeurAle PDF presentation of the performance: 3). Başkalaşımı kelebek metaforu ile görselleştiren bu çalışma, süspansiyonu yeni seviyeye taşır. Arka planında bir kabile ritüeli olan bu performans teknoloji ve bilimi birleştirerek, bu birlikteliği bir sanat eseri haline getirir. Bunu yaparken insan bedeninin sınırlarını sanatsal bir yolla belirleyerek, transhümanizm gibi insan bedeninin sınırlarını aşmaya çalışan akımlara bu sınırlar hakkında bilgi verir. Yeni teknolojik imkanlarla birlikte bu performansın yeni versiyonları geliştirilmektedir. 2020 yılında robotik mühendisi Remi Cambuzat'ın destekleriyle performans "*emülasyon*" isimli yeni bir çalışma fikrine evrilir. "Buradaki fikir, tekil bir eko sistemi oluşturmak için, her emülasyon sırasında, insan, teknoloji, ve halk gibi 3 unsur arasındaki etkileşimi öğrenmektir. Remi çevreyi oluşturmak için kullanılan aynı verileri kullanarak dairesel bir tuval üzerine gerçek zamanlı olarak resim yapacak robotik bir kol da oluşturur" (Danse NeurAle PDF presentation of the performance:5).

Resim 7 - Lukas Zpira, Danse NeurAle

Resim 8 - Lukas Zpira, Emülsiyon

Resim 9 - Lukas Zpira, Danse NeurAle 2.0 Şeması

Lukas Zpira ayrıca 2010 yılında teknoloji ve modifikasyon birlikteliğini göstermek adına deri altına bir RFID (Radio Frequency Identification - Radyo Frekanslı Tanımlama Sistemi) çip implantı yerleştirmiştir. Bu deney, “profesör Kevin Warwick¹’in araştırma ekibini yöneten İngiliz bilim adamı Dr Mark Gasson tarafından gerçekleştirilmiştir” (Dose Magazine, 2012, paragraf 2). Bunun yanında Zpira, bedeninde çip taşıyan tek sanatçı değildir. Brezilyalı/Amerikalı bir sanatçı olan Eduardo Kac da 1997 yılında ayak bileğinin üzerine “*Zaman Kapsülü*” adını verdiği bir çipi nakletirmiştir. Bu tarz uygulamalarla birlikte modifikasyon artık teknoloji ve beden birlikteliği ilişkisine dönüşmektedir. Bu noktada ise Siborg terimi gündeme gelir. Siborg Manifestosunun yazarı Sosyolog, Donna J. Haraway’in tanımlamasıyla “Siborg, sibernetik bir organizmadır; bir makina organizma melezi, kurguya ait olduğu kadar toplumsal gerçekliğe de ait bir yaratıdır” (Haraway, 1991: 149). Siborg tanımlaması, bir anlamda, geçmişe başvurmadan, gelişen teknolojinin imkanlarından faydalanarak, ortaya daha önce var olmayan bir kavram ve düşünce alanı ortaya çıkarır. Bu zemini dayanak alan düşünür ve sanatçılar da,

¹ Yapay zekâ, kontrol, robotik ve biyomedikal mühendisliği üzerine araştırmalar yapmış, İngiltere Coventry Üniversitesi ve Reading Üniversitelerinde çalışmış profesör

postmodernizmin eklektik yapısını aşan yeni bir dil geliştirirler. Örneğin, Lukas Zpira, tarihsel geçmişe sahip, ritüel boyutu olan modifikasyonların günümüzde kullanımını kültürel yağma olarak olarak gördüğünü belirtir ve buna karşı kendi çalışmalarını tanımlamak için Body Hacktivism terimini geliştirir (Dose Magazine, 2012, paragraf 3). Stelarc, teknolojik uzantılar ile bedeninin sınırlarını aşmaya çalışırken, *the human body is obsolete (insan bedeni gereksizdir)* söylemini artık bir slogan haline getirmiştir. Transhümanist Manifesto'nun yazarı Natasha Vita More, metninde insan yaşamının herhangi bir form veya çevre ile sınırlı olmadığına değinir (Vita-More PhD, 2021).

Siborg Sanatı ve Modifikasyon Olarak İmplantlar

Siborg Akımı sanatçıları da Siborg terimini alarak, kendilerine yeni bir kimlik oluştururlar. Kendilerini dönüştürülmüş tür olarak tanımlayan sanatçılar arasında, kafasında, ışık frekanslarını titreşimlere, titreşimleri seslere dönüştüren bir anten taşıyan Neil Harbisson, sol koluna depremleri ve sismik hareketleri hissedebilmesine imkan veren bir cihaz implant naklettiren Moon Ribas ve bedenine hava durumunu tahmin edebilmesine imkan veren bir sensor naklettiren Manel de Aguas örnek gösterilebilir. Bu sanatçılardan, Manel de Aguas, biçimsel olarak uçan balıkların yüzgeçlerinden esinlenilmiş iki adet yapay organı, şakak kemiği ile aynı hizada konumlandırılacak şekilde başına naklettirmiştir. Yağmur ile özel bir ilişkisi olduğunu düşünen sanatçı bu noktadan yola çıkarak yeni bir organ geliştirmeyi düşünür. Manel, i-D Spain'den Raquel Zas'ın kendisi ile yaptığı röportajda bu konuya şu şekilde değinir; “Beni yağmura ve diğer atmosferik olaylara daha fazla bağlayacak bir organ yaratmanın iyi olacağını düşündüm. Organın şekline gelince, hem gerçek hem de mitolojik deniz türlerine her zaman ilgi duymuşumdur, bu yüzden yüzgeç şeklinde bir organ yaratma fikri sadece içeriden geldi” (Zas, 2019, paragraf 6). Siborg Sanatı kapsamında üretimde bulunan bir diğer sanatçı da Joe Dekni'dir. Dekni elmacık kemiklerine, çevresindeki hareketleri hissetmesini sağlayan yapay organlar yerleştirir. Operasyon süreci, Fransız Sanatçı Orlan'ın feminist bir tavırla gerçekleştirdiği plastik cerrahi operasyonlarına benzer şekilde, bir performans olarak sunulur. Yarasa ve yunus gibi hayvanların sonar yön bulma yeteneklerinden esinlenerek geliştirilen bu organlar için sanatçı; “Paranormal veya görünmez olanı algılayabilme fikri ilgimi çekti. Yarasalar veya yunuslar gibi hayvanlarda zaten doğal olarak bulunan ekolokasyon duygumu geliştirmeye karar verdim” (Zas, this artist got a piece of machinery implanted in his cheekbones, 2018, paragraf 3) şeklinde görüş bildirir. Genellikle hayvanların yeteneklerinden etkilenecek geliştirilen bu yapay organlar, kuşkusuz ki teknolojinin gelişmesi ile yakın gelecekte bugünden kestirilmesi zor bir noktaya ulaşacaktır.

Resim 10- Joe Dekni

Resim 11 - Manel de Aguas

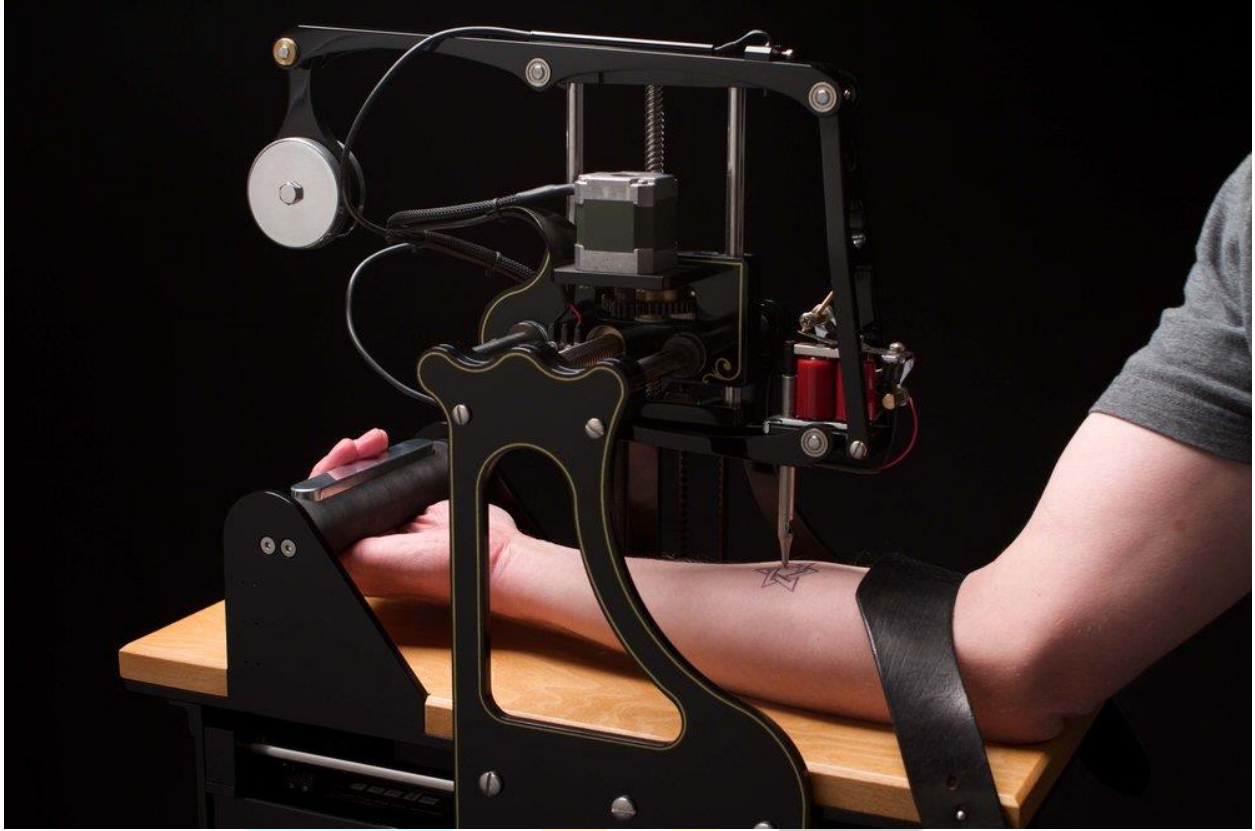
Deriyi yakarak ya da deri altı implantlarla boynuz benzeri bir görüntü sağlayan modifikasyonlar siborg sanatı örneklerinden önce de mevcuttu. Sanat sahnesinde, Orlanın alnına eklettiği iki küçük boynuz bu konuya örnek verilebilir. Bununla birlikte, siborg sanatı kapsamındaki yeni organların sağladığı yetenekler olaya yeni bir boyut katarlar. Manel de Aguas'ın ifadesiyle; “Yeni organımın bana yaşadığım gezegene daha da fazla bağlanma ve kendimi atmosferin bir parçası olarak algılama imkanı sunduğuna inanıyorum, bu da birey ve çevre arasındaki sınırları ortadan kaldıracak, belki de çevre bilincini artıracak ve çevre için daha fazla empati kurdurtacaktır” (Zas, 2019, paragraf 13). Bu bakış açısı, kızılderiiler ve diğer benzer grupların doğa ile kurdukları ilişkiyi hatırlatır. Bu etnik grupların kendilerini doğadaki konumlandırışları ile de benzerlik gösterir. Siborg sanatçıları da modernizmin türler, toplumsal sınıflar ve ırklar gibi hiyerarşik sınıflandırmalarını aşarak kendi değerlerini konumlandırırlar. Burada Performans Sanatı da yeniden tanımlanır. Performans Sanatı, modifikasyonların daha fazla insana ulaşması için bir işlev taşırken, aynı zamanda, modifikasyonları çağdaş sanat sahnesine de taşımıştır. Performansların kamuya açık hali, ritüellerin kamuya açık hallerini de andırmaktadır. Geçmişte bu durum aidiyet ihtiyacını karşılamaya yönelikken günümüzde bireysilliğin ve kimlik arayışının dışı vurumu haline gelmiştir.

Dövme Modifikasyonları

Modifikasyonlar söz konusu olduğunda, günümüzde en çok karşılaşılan seçeneğin dövme olduğu gözlemlenebilir bir gerçektir. Diğer modifikasyon örneklerinde görüldüğü gibi dövme zaman içerisinde üzerlerine yüklenen anlamlar değişmiştir. Örneğin “Yeni Zelanda'daki Maorilerin yüz dövme olan *Tā Moko*, bir kişinin aile üyeliğini ve sosyal statüsünü gösterir. Yüzün her bölümü belirli bir bilgi türü için ayrılmıştır. Örneğin alnın ortasındaki bir dövme, yüksek statüye tanıklık eder”

(Bunyan, 2015, paragraf 10). Aynı zamanda Japon *İrezumi* Dövmeleri de benzer bir işlev üstlenir. Askerler, soylular ve köylülüler gibi çok katmanlı Japon toplumunda “İşaretlenmemiş bir beden in idealleştirilmesi, her halükarda, hükümlü suçluları işaretlemek için dövme kullanımıyla ima edilmiştir” (Thompson and Black, 2007:139). Günümüzde de İrezumi dövmeleri Japon Mafyası olarak tanımlanan Yakuzalar ile ilişkilendirilir. Japon ve Maori dövmeleri gibi örnekler, sınıfsal ayrımları belirlerken, *Sak Yant* olarak bilinen Tayland’ın kutsal dövmeleri “Taşıyıcılarını kötü şanstın korumayı ve ahlaki açıdan kusursuz bir yaşam sürmelerine yardımcı olmayı amaçlarlar” (Bunyan, 2015, paragraf 10). Dövmeler ile Kuzey Afrika, Orta Doğu, Kuzey Amerika Yerlileri arasında ve Sibiryaya gibi Dünyanın farklı yerlerinde karşılaşılabilir. Askerler ve korsanlar gibi gezici kimseler için geçtikleri yerlerdeki, başlarından geçen ilginç olayların sembolik kayıtları olabilirler. Bu yolla, özellikle 18. Yüzyıldan sonra küresel çapta dolaşıma girerek, yayılmışlardır. Bu süreçten sonra, 1990’lı yıllarda Batılı Orta Sınıfa dahil bireyler tarafından benimsenmişler ve popüler kültüre dair bir unsur haline gelerek, toplumsal sınırları aşmışlardır.

Çağdaş sanat sahnesinde, teknolojiyi kullanarak, dövme modifikasyonu bağlamında çalışmalar ortaya koyan bir diğer kişi de Amerikalı sanatçı Chris Eckert’tir. Eckert’in kinetik heykel çalışması *Auto Ink* bir çeşit otomatik dövme yapma makinasıdır. Auto Ink, insanların farklılıklarını belirginleştiren dövme gibi bir modifikasyonu, dini inançların oluşturduğu kimlik sınırlarıyla ilişkilendirir. İnsanlar, cinsiyet, ırk, millet ve dini inançlarını seçemezler. Sonradan cinsiyet, millet ve dini inanç gibi kimliği oluşturan bu öğelerden uzaklaşmaya yönelik eğilimler olabilir de, bireylerin bu yapıların içerisine doğma konusunda seçme şanslarının olduğu söylenemez. Bu bakış açısıyla, başlangıçta bir insanın dini inancının ona şans eseri bağışlandığını söyleyebiliriz. Sanatçı, kendi web sayfasında çalışmayı şu şekilde tanıtır; “Auto Ink, üç eksenli sayısal olarak kontrol edilen bir heykeldir. Ana anahtar tetiklendiğinde, operatöre bir din atanır ve ilgili sembolün dövmesi kişinin koluna yapılır. Operatörün atanmış sembol üzerinde kontrolü yoktur. Kişisel inançlarınıza bağlı olarak ya rastgele ya da ilahi müdahale yoluyla atanır” (Eckert, paragraf 2).

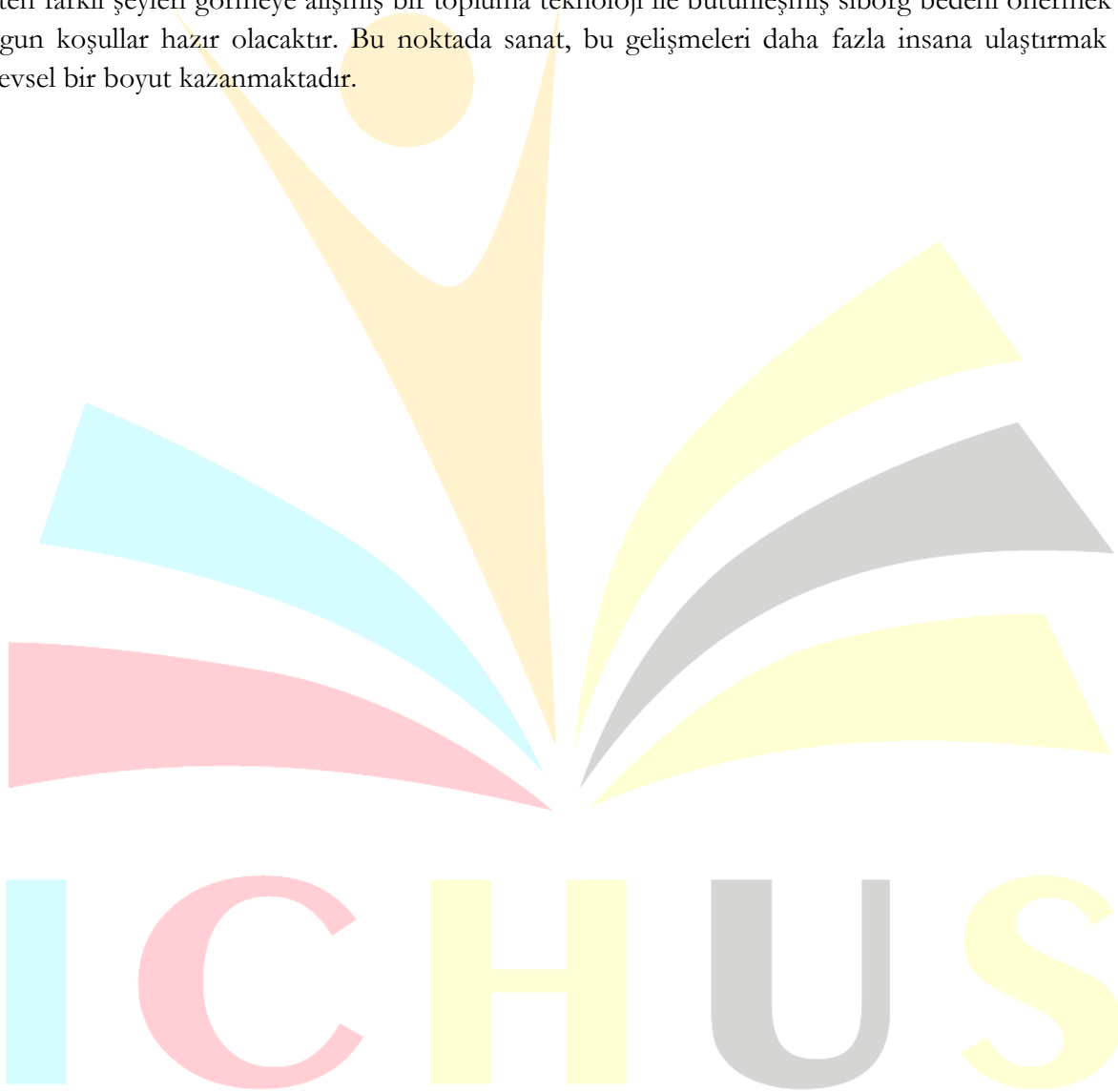
Resim 12 - Chris Eckert, Auto İnk

Sonuç

Modern toplum içerisinde o topluma ait olmayan, bir nevi barbar bir yabancı gibi hissetmenin yarattığı etkileşim, modern kabul edilmeyen topluluklara ve onların değerlerine yönelik bir yakınlık sağlayabilmektedir. Modernist topluma karşı tepkisel dürtülerden kaynaklanan bu tarz yaklaşımlar, bu kültürlerin modifikasyonlarını da sahiplenenler tarafından günümüz toplumuna taşımaktadır. Modifikasyonlar geçmişte toplumsal bağları güçlendirmeye yönelik işlevlerinin yanında, büyüsel bir boyuta da sahiplerdi. Bu semboller taşıyanlarına sahip olmadıkları bir gücü bağışlama gibi bir anlamı da taşıyorlardı. Günümüzde ise bilinmeyen her şeyi açıklama gibi bir iddiası olan bilim ve teknolojik olanaklar sayesinde, modifikasyonların mistik boyutu kaybolmaktadır. Modifikasyonlar bu şekilde teknoloji ile çok daha fazla bütünleşmektedir. Teknolojinin sağladığı imkanlarla, büyüün gerçekleştirilmesi beklenen şey, teknoloji destekli modifikasyonlarda net bir şekilde karşılık bulabilmektedir.

Burada söylenebilir ki, modifikasyonun kökeni olan kültürün dinsel inancı ve bireyi konumlandırışı, Modernizm ya da Batı Kültürünün bireye verdiği değere bir alternatif oluşturmaktadır. İkel bir kültürün doğaya bakışı ve bireyi her hangi bir hiyerarşik sıralamaya yerleştirmeden çevresi ile

bütünleştirmesi, azınlık ya da öteki olmak gibi bütün tanımlamaları anlamsız kılmaktadır. Bu bakış açısının günümüze taşınması ile farklı olanlar ya da hissedenlerin daha kolay kendilerini kabul ettirebilecekleri düşünsel zeminin alt yapısı zenginleşmektedir. Yeni ve farklı şeyleri deneyebilmenin daha fazla teşvik edilebildiği böyle bir düşünce zemininde, nereye varacağı kestirilemeyen teknolojik yeniliklerinde daha kolay sahiplenilebileceği bir ortam oluşmuştur. Modifikasyonların açtığı yoldan zaten farklı şeyleri görmeye alışmış bir topluma teknoloji ile bütünleşmiş siborg bedeni önermek için uygun koşullar hazır olacaktır. Bu noktada sanat, bu gelişmeleri daha fazla insana ulaştırmak için işlevsel bir boyut kazanmaktadır.

Kaynakça

- Black, T. T. (Dü.). (2007). *Forensic Human Identification and Introduction*. Boca Raton London New York, United States of America: Crc Press.
- Bunyan, d. M. (2015, March 25). *exhibition: 'tattoo' at museum für kunst und gewerbe hamburg*. 2021 tarihinde <https://artblart.com/>: <https://artblart.com/tag/tattoos-in-contemporary-art/> adresinden alındı.
- Catlin, G. (1867). *A Religious Ceromony; And The Other Customs Of The Mandans*. Philadelphia: J.B. Lippincott and Co.
- Darıcıoğlu, L. S. (2018). Fakir Musafar'ın Ardından... *LAN.CHRONICLE*, 8 - 9.
- Dose Magazine (2012, August 11). *HACKING THE FUTURE Body Hacking, Body Hactivism & Mutations*. Lukas Zpira Interview Dose Magazine: <http://hackingthefuture.blogspot.com/2012/08/lukas-zpira-interview-dose-magazine.html> adresinden alınmıştır.
- Eckert, C. (tarih yok). *Chris Eckert Work Auto Ink*. 2021 tarihinde <http://chriseckert.com>: <http://chriseckert.com/work#/auto-ink/> adresinden alındı
- Haraway, J. D. (1991). *Simians, Cyborgs, and Women The Reimvasion of Nature*. New York: Routledge.
- Manfredi, F. (2021, February 11). *Transformation and Body Hactivism through body suspensions. Interview with Lukas Zpira*. Excel: <https://www.excelproject.eu/blog/2021/2/11/transformation-and-bdy-hactivism-through-body-suspensions-interview-with-lukas-zpira> adresinden alınmıştır
- Özbudun, S. ve Uysal, G. (2012). *50 Soruda Antropoloji*. İstanbul: Bilim ve Gelecek Kitaplığı.
- Sözlükleri, T. D. (2021). *Modifikasyon*. <https://sozluk.gov.tr/>.
- Thomas, N. (2014). *Body Art*. London: Thames & Hudsons world of art.
- Vita-More, N. (2020). *Transhümanist Manifesto*. 2021 tarihinde Natasha Vita-More PHD: <https://natashavita-more.com/transhumanist-manifesto/> adresinden alındı.
- Wulf, C. (2009). *Tarihsel Kültürel Antropoloji*. (Ö. D. Sarısoy, Çev.) Ankara: Dipnot Yayınları.
- Zas, R. (2018, October 24). *this artist got a piece of machinery implanted in his cheekbones*. 2021 tarihinde İ-D: https://i-d.vice.com/en_uk/article/gye7kw/artist-joe-dekni-cyborg-cheekbone-implant?utm_source=stylizedembed_i-d.vice.com&utm_campaign=xwnkww&site=i-d adresinden alındı.

4THINTERNATIONAL CONGRESS ON HUMAN STUDIES

ISBN:NNNN-NNNN

Zpira, L. (2021, November 25). *Danse Neurale Body Hacking Performance for Connected Body*. 2021 tarihinde Lukas Zpira: <http://www.lukaszpira.com/> adresinden alındı.

Zas, R. (2019, July 15). *this cyborg artist can sense the weather using ear implants*. 2021 tarihinde İ-D: https://i-d.vice.com/en_uk/article/xwnkww/manel-de-aguas-cyborg-artist-sense-weather-ear-implants-artifical-organ adresinden alındı

